

ELŐSZÓ

A jelen kötet diákköri és szakdolgozatok gyűjteménye. Ennek megfelelően egyrészt reprezentálja a tanszék fokozatosan változó (írhatnám olyképpen is, hogy szélesülő) érdeklődésének irányait, másrészt viszont – és talán ez a közös a dolgozatokban – azt, hogy a tematikai különféleség, már az első megközelítésben érzékelhető módszertani-elméleti eltérések ellenére, az összehasonlító irodalomtudomány keretein belül maradnak a szerzők. Ezt a magam részéről úgy fogom föl, hogy a tanszék által meghirdetett kurzusok tanulságai áttetszenek a tematológiai, a hermeneutikai, a kulturális antropológiával érintkező tanulmányok okfejtésén, és mindez olyan értelemben véve „irodalom-központú”, hogy hallgatóink irodalmi szövegekkel dolgoznak, lett légyen szó az értekező, kanonizáló aktusra vállalkozó Tandori Dezsőről, az egymás mellé helyezett orosz író Dosztojevszkij és a német bölcselelő Nietzsche „közös” témájáról, egy metafora nyomába eredő kutatásról, Walter Benjamin mainapság talán túl sokszor hivatkozott elképzeléseinek értelmezéséről, az idegenségtapasztalat és ezzel szoros összefüggésben: az önazonosság sosem problémátlan szembesítéséről más önazonosságokkal. Ami pedig az irodalom helyzetére vonatkoztatható: irodalmi értelmezés és „történet”, irodalom és bölcselet ebben a tanszéki projektumban nem egymás ellen kijátszott részdiszciplínaként jelenik meg, hanem részint a fölmerülő kérdésekre adott más-más feleletkísérletként, részint az irodalom önmagát meghatározó aspektusából más területekre való kitekintésként. Ha egy hallgatónk Kafka rajzairól értekezik, akkor kevésbé egy fikcionált vagy az életrajzból-naplóból kiemelt, vélt „valódi” szerző(funkció) kettős tehetségére egyszerűsíti le a joggal magyarázatot igénylő problémát, hanem (kissé hasonlóan a Tandori-„ügyhöz”) aziránt érdeklődik, miért és hogyan „írja” tovább a szövegiségben megtestesülő „világ”- és önmaga elemzését a képiségnek ez a változata. Ilyen módon az összehasonlító irodalomtudomány egyik, igen látványos eredményekkel kecsegtető sokat művelt ága, az irodalom és társművészetek témaköre új dimenziókat kaphat; egyáltalában az összehasonlító irodalomtudomány „hagyományos” területeiről megkezdődött másképpen gondolás, a kultúratudományok felé fordulás a tanszéki graduális kurzusokra is erőteljesen hat. Ki-ki a maga kutatásaiban érvényesíti ezt az igen összetett fordulatot, amelyben igen fontos szerephez jut az interpretációban bekövetkezett „turn”. Remélhetőleg ez a dolgozatokat olvasva kitűnik, miként az is, hogy az

idegen (a leginkább német és angol) nyelvű szakirodalom feldolgozása mellőzhetetlen igényévé lett a kurzusoknak, amelyeket a tanszék szinte valamennyi oktatója vezet. Még az úgynevezett „világirodalmi” szemináriumokon is szóba kerül az értelmezésnek megannyi „elméleti” kérdése.

Mindezeket tekintetbe véve, még egy – látszólag személyes – kérdést említek. A tanszék által meghirdetett graduális (nemcsak komparatistikai) kurzusok vezetői között ott leljük a posztgraduális hallgatókat, ennek a kötetnek szerkesztőit is. Igen termékeny az az együttműködés, amely a már tudományos utánpótlást képviselők és a nyomukba lépők között hosszú évek óta meghatározza a tanszék munkáját. Legyen ez a kötet dokumentuma annak a sokirányú közös munkának, amellyel a tanszék oktatói, posztgraduális és graduális hallgatói a kötelező tananyagot természetesen meghaladó kutatásban egymásra találhatnak.

Szeged, 2009 június

FRIED ISTVÁN